

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.101

28.5.2020.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 100. sednice Komisije za žalbe, održane 28.5.2020. godine onlajn.

Učestvovali su svi članovi Komisije: Bojan Cvejić, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ljiljana Smajlović, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Zorica Višnjić, Jelka Jovanović, Snežana Andrejević, Vida Petrović Škero i Olivera Milošević

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Branka Vujkovića na tekstove objavljene u "Podrinskim"
2. Razmatranje žalbe Zlatka Čobovića na tekstove objavljene u dnevnim listovima "Informer" i "Kurir" i na portalu "Republika.rs"
3. Razmatranje žalbe Vesne Lakićević na tekst objavljen u "Tabloidu"
4. Razmatranje žalbe televizije N1 na tekstove objavljene u dnevnom listu "Kurir"
5. Razmatranje žalbe portala GM Info na tekst objavljen na portalu GM Press
6. Razmatranje žalbe portal GM Info zbog neobjavljivanja odgovora na portal GM Press
7. Razmatranje žalbe Zlatka Čobovića na tekst objavljen u dnevnom listu "Kurir"

Član Komisije Zlatko Čobović bio je izuzet iz rasprave i odlučivanja o tačkama 2 i 7, pošto je Komisija odlučivala o žalbama koje je on podneo.

1.Dr Branko Vujković, v.d.direktora Zavoda za javno zdravlje u Šapcu, podneo je ukupno treću žalbu Savetu za štampu, ovoga puta zbog dva teksta objavljena u onlajn izdanju „Podrinskih“, koja je ocenio kao nastavak vređanja svog ugleda i časti. Većina članova Komisije bila je saglasna sa ocenom da se u tekstovima iznosi mišljenje, lični stav autora i da, zbog toga Kodeks nije prekršen. Zlatko Čobović je, tako, istakao da postavljanje pitanja koja su u javnom interesu, a na koja nisu dobijeni odgovori, kao ni iznošenje mišljenja, i pisanje o tome u tekstu koji je lični stav, nije povreda Kodeksa. Dodao je i da podnosilac žalbe nije naveo koje su odredbe Kodeksa povređene, odnosno šta je i zbog čega netačno u dva teksta na koja se žalio. Jelka Jovanović je navela i da UO Lokal presa ukazao na zloupotrebu prethodnih odluka Komisije i da bi verovatano u nekoj formi trebalo skrenuti pažnju i na to. Ljiljana Smajlović se nije saglasila sa ovakvim ocenama, smatrajući da je prekršena tačka 2 poglavlja Istinitost izveštavanja, jer,osim ovlašnih i slobodnih interpretacija pojedinih

događaja, nije u tekstovima našla dokaze ni za delić tih tvrdnji, „koje su difamatorne čak i ako se na kraj rečenice stavi upitna interpunkcija“. „Koliko sam razumela, urednici Podrinskih optužuju lekara, direktora ustanove za javno zdravlje, da ne zna svoj posao, da ne leči sugrađane već predstavlja opasnost i ugrožava zdravlje sugrađana, da je deo socijalne i političke strukture koje građani moraju da se klone da bi ostali nezaraženi, da krije zaražene, da predstavlja krvožednu zver, da se ponaša kao krvožedna austrougarska soldateska koja je počinila najveće ratne zločine u Prvom svetskom ratu, da je zlikovac i baraba koju treba na stub srama ili u bajbokanu“, navela je i dodala da odgovor redakcije „Podrinskih“ na žalbu još gori, jer je pun je imena i funkcija ljudi koje urednici „Podrinskih“ „cinkare“ kao zaražene kovidom, i daleko je od svakog profesionalizma, a ima i neki osvetoljubivi ton koji dezavuiše ideju da rade to što rade u javnom interesu.. Olivera Milošević je rekla da će biti uzdržana. „s jedne strane zbog pokušaja zloupotrebe Komisije, čemu se moramo suprotstaviti, a s druge strane što smatram da je upotreba uvredljivih reči poput 'bitanga', pa makar to bio i lični stav, neprimeren način komunikacije u medijima i nikakva novinarska forma ne bi trebalo da ga opravda“. Tamara Skrozza je takođe rekla da koristi pravo da bude uzdržana, jer smatra da je prethodna odluka Komisije politički zloupotrebljena i da je žalilac iskoristio u svojoj kampanji i u ratu s lokalnom samoupravom. „Takvi cirkusi sa Savetom (koji se periodično dešavaju) diskredituju naše telo, krnje njegov ugled, svrstavaju nas na jednu ili na drugu stranu, te zato kao članica Komisije koristim svoje pravo da se uzdržim“, istakla je. Komisija je, nakon diskusije, sa osam glasova „za“ jednim „protiv“ i dva „uzdržana“ odlučila da Kodeks nije prekršen.

2. Zlatko Čobović, član Komisije za žalbe podneo je žalbu na naslove u onlajn izdanjima „Informer“ i „Kurira“, kao i na portalu „Srpskog telegrafa“ „Republika.rs“ verujući da je spornim naslovima zajedničko iznošenje neosnovane i netačne tvrdnje da je „proizveden lek za koronavirus“ (Informer), „lek za virus“ koji je „lek protiv korone“ (Kurir), da „kreće upotreba leka za koronu“ (republika.rs), koja ne odgovara istini. Sa žaliocem se saglasila Jelka Jovanović, koja je ocenila da je Kodeks prekršen u svim tačkama koje su navedene u žalbi, jer je reč o tendencioznom i neistinitom izveštavanju. Većina članova Komisije imala je, međutim, drugačiji stav. Olivera Milošević je, tako, ocenila da su naslovi na tankoj liniji od kršenja Kodeksa, ali da on ipak nije prekršen, budući da je reč o leku koji se koristi za lečenje obolelih od korona virusa, te da je saglasna sa stavom predsedavajućeg Bojana Cvejića da nije potpuno netačno i kada se kaže da je reč o „leku za koronu“, utoliko pre što u tekstovima postoji objašnjenje o kakvom leku je reč. Zorica Višnjić je takođe smatrala da nema prekršaja Kodeksa, jer u vreme pisanja tih tekstova nije bilo ozbiljnih upozorenja o eventualno štetnim dejstvima „Hlorokina“ i dodala da je SZO je tek pre nekoliko dana obustavila njegovu primenu. Da, s obzirom na vreme objavljivanja tekstova, nema prekršaja Kodeksa mislila je i Vida Petrović Škero, dok je Tamara Skrozza ocenila da je kršenja Kodeksa bilo. Rekla je da se u spornim naslovima, kao činjenica navodi nešto što ni Svetska zdravstvena organizacija, niti bilo koje priznato telo nije saopštilo - da je „Hlorokin“ lek za korona virus. Zbog toga je, kako je rekla, svakako prekršena tačka 1 Poglavlja I, koja se odnosi na istinitost izveštavanja, tačka 2 Poglavlja I koja navodi da novinar mora da pravi jasnu razliku između činjenica i pretpostavki, kao i tačka 1 Poglavlja II, koja nalaže da naslov mora da odgovara sadržini teksta. „Mislim da u ovom slučaju nema veze kada je tačno utvrđena štetnost hlorokina u tretmanu obolelih od kovida. Mediji na koje se Zlatko žali, objavili su ne da taj lek pomaže u lečenju, već da LEČI. Što je jednostavno neistina - pritom vrlo štetna, jer su mnogi ljudi i kod nas i u svetu na svoju ruku uzimali lek, 'prevencije' radi“,

istakla je. Nakon diskusije, Komisija je sa osam glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da „Informer“, „Kurir“ i „Republika.rs“ nisu prekršili Kodeks novinara.

3. Advokat Vesne Lakićević podneo je žalbu tvrdeći da su joj, iznošenjem neistinitih, nepotpunih i uvredljivih informacija, narušeni čast i ugled, kao i da su prekršene brojne odredbe Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Novinarska pažnja i Poštovanje privatnosti. Zlatko Čobović je ukazao da je i odgovor na žalbu nedoličan i uvredljiv, i „po tome kompatibilan tekstu“. Sličnog mišljenja bila je i Tamara Skrozza, koja je rekla i da je pismo urednika „Tabloida“ u najmanju ruku uvredljivo, pa i da je svojevrсна pretnja. Jelka Jovanović i Vida Petrović Škero su se saglasile i sa ocenom da je prekršen Kodeks i sa tim da je način pisanja uvredljiv i za Vesnu Lakićević i za eventualne čitaoce, a najviše za novinarsku profesiju. Članovi Komisije su, na kraju, jednoglasno odlučili da su prekršene sve tačke iz Poglavlja I i tačka 1 Poglavlja VII:

4. Jugoslav Ćosić, programski direktor televizije N1, podneo je žalbu Savetu za štampu, tvrdeći da je serijom tekstova koji su objavljeni u dnevnom listu Kurir i u njihovom onlajn izdanju iznesen niz neistina koji imaju za cilj narušavanje ugleda N1 televizije i novinara koji rade u ovom mediju, i da je, što je još opasnije, ta televizija je prikazana kao medij koji radi protiv interesa svoje države. Jelka Jovanović je, u toku debate, zaključila da je nesumnjiva namera diskreditacije TV N1, njenih novinara i urednika i zlonamerno dovođenje u vezu sa opozicionim političarima radi postizanja dodatnog efekta - navodnog dokazivanja da ruše sistem preko korone. Dodala je i da je nabranje ličnosti kojima su poslata pitanja „Kurira“ irelevantno pošto nije reč o njima, već redakciji N1. Zorica Višnjić je rekla da to što „Kurir“ ovog puta nije odgovorio na žalbu upućuje na zaključak da su vrlo svesni šta rade. „Osim toga, imam i utisak da je instrumentalizovana izjava Aleksandra Gajovića koja je prilično neodređena pa mi možemo samo da nagađamo na koje je medije, profitere, mogule i tajkune mislio. Šteta što ga nisu pitali da pojasni“, dodala je. Sa tim je saglasila i Tamara Skrozza, koja je navela da je čak i zloupotrebljena Gajovićeva izjava - državni sekretar ovde nije govorio o N1, već uopšte o ponašanju medija. „Inače, obračun tabloida sa ovom medijskom kućom u vreme vanrednog stanja i pandemije ima posebnu 'težinu'. Po meni, on u tim okolnostima prevazilazi uobičajeni političko-medijski rat, jer se na N1, na urednike i novinare, upire prstom kao na nekog ko dovodi u pitanje zdravlje i opstanak građana i građanki. Dakle, u pitanju je jako opasna 'igra', ocenila je. Ljiljana Smajlović je rekla da je Kodeks prekršen slično kao u slučaju „Podrinskih“, a Komisija je jednoglasno odlučila da su prekršene sve tačke iz poglavlja Istinitost izveštavanja i tačka 1 iz poglavlja Novinarska pažnja.

5. i 6. Violeta Popović, odgovorna urednica portala GM Info podnela je dve žalbe na portal GM Press, zbog objavljivanja reagovanja opštinske PR službe na njihov tekst, a da nije objavljen i sadržaj samog teksta, kao i zbog neobjavljivanja odgovora. Komisija je o ove dve žalbe vodila objedinjenu raspravu. U toku rasprave, Tamara Skrozza je rekla da je Kodeks prekršen u oba slučaja. U spornom tekstu GM Pressa nigde se ne vidi „odakle je i šta je“, a i da se vidi – imamo, sad već uobičajeni slučaj, reakcije na nešto o čemu prethodno nema ni reči. Čitaoci se tako dovode u zabludu, odnosno lišeni su informacije koja bi mogla da utiče na njihov stav (tačka 3 poglavlje V). Kad je reč o neobjavljivanju odgovora, to je potpuno jasan prekršaj i ne treba dodatno obrazlagati“, zaključila je. I ostali članovi Komisije za žalbe

su smatrali da je Kodeks prekršen u oba slučaja, pa je Komisija jednoglasno odlučila da su tekstom na portalu GM Press prekršene tačke 1 i 3 Poglavlja V, a neobjavlivanjem odgovora tačka 6 Poglavlja IV.

7. Zlatko Čobović, član Komisije za žalbe žalio se na tekst koji je "Kurir" objavio u vezi sa žalbama koje je ranije podneo zbog tgektova objavljenih u tom listu, a u kojem ga sumnjiče da radi u interesu televizije N1. U toku rasprave, Zorica Višnjić je navela da, iako su u tekstu stavljene izvesne ograde od tvrdnji poput znaka pitanja u naslovu i "kako se čini", "... pa se može postaviti pitanje da li je u sprezi sa vlasnicima portala Nova i televizije N1", ipak ostaje ozbiljna i tendenciozna sugestija da Čobović to jeste. Dodala je i da je krajnje maliciozno isticanje NUNS-a u naslovu, te da zbog svega toga smatra da je prekršen Kodeks. Jelka Jovanović je rekla i da je očigledno da postoji namera dezavuisanja i Saveta i njegovih članova i članica i Komisije kad im ne odgovaraju odluke, dok je Tamara Skrozza ocenila da je razumljivo je da se „Kurir“ "ljuti" zbog odluke Komisije, ali je nedopustivo da na to reaguje ozbiljnim neosnovanim optužbama i da izvlači ovakve konstrukcije. Vida Petrović Škero je takođe smatrala da je Kodeks prekršen i da su iznete tendenciozne i nedopustive sugestije o nekoj zloupotrebi, koje treba da stvore utisak da članovi Komisije ne treba da koriste svoja prava. Ljiljana Smajlović bila je, međutim, sasvim suprotnog mišljenja i istakla da redakcija ima pravo da posumnja u nečiju nepristrasnost i da to, samo po sebi, nije dokaz malicioznosti ili izvrtanja činjenica. Snežana Andrejević je bila uzdržana. „Ako je Savet neka vrsta tribunala pravo na pravično sudjenje iz člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava bi zahtevalo da ne budemo istovremeno i tužioci i sudije, jer treba da budemo nepristrasni i da pred javnošću očuvamo i tzv. utisak o nezavisnosti. Bez obzira na propisano pravo da članovi Saveta mogu podnositi žalbe. Prošli put sam ukazala na moguće posledice, pa se u ovoj situaciji opredeljujem da budem uzdržana“, navela je. Vida Petrović Škero je ovakvo stavnovište ocenila kao neprihvatljivo, jer se član Komisije u takvom slučaju izuzima iz odlučivanja. To bi značilo da sudija ne bi mogao da pokreće sudske postupke. Arbitri se biraju uz pretpostavku da mogu da nezavisno rade. Doneta odluka samo mora biti sa detaljnim razlozima koje će javnost percepirati kao objektivne. Upravo ovako možemo svojim odlukama pokazati objektivnost i ne dozvoliti da nas strane u postupku politizuju“, rekla je i podsetila na slučaj grubog kršenja Kodeksa kad niko nije pokrenuo postupak protiv Pinka, kao i da bi u takvim slučajevima delovalo bi Komisija ne reaguje jer je pristrasna. Komisija je potom sa osam glasova „za“, jednim „protiv“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da su prekršene tačke 1 i 2 Poglavlja I i tačka 1 Poglavlja V.

8. Zlatko Čobović je, na kraju, zatražio da u zapisnik uđe i njegov odgovor na komentar Ljiljane Smajlović prethodnoj sednici, 30. aprila. „U odnosu na treću tačku dnevnog reda onlajn sednice Komisije za žalbe od 30. aprila 2020. godine, u kojoj, kao podnosilac žalbe na naslov u listu Politika "Srbija je svima dobra samo kad je teško", nisam učestvovao ni u diskusiji ni u odlučivanju, pošto je doneta odluka, moram da odgovorim na komentar Ljiljane Smajlović koji je iznela objašnjavajući svoj stav o mojoj žalbi. Ljiljana Smajlović neosnovano politizuje moju žalbu i pripisuje mi da "koristim Savet za štampu kako bih polemisao sa Vučićem", što je netačno. Žalbu nisam podneo iz političkih razloga - da bih "uvukao Politiku u političku polemiku koristeći za to Komisiju za žalbe", "optužio predsednika za govor mržnje i podsticanje na nasilje" i "optužio Politiku". Podneo sam je zbog toga što mislim da je naslov u Politici, kao citat izvučen iz Vučićevog govora, diskriminatorski, suprotan

Kodeksu novinara Srbije i, kao takav, neprimeren za naslov, ne ulazeći u to da li bi Politika trebalo ili ne da se “protivi predsednikovim tvrdnjama”, jer to je stvar uređivačke politike tog lista. To nije moj politički stav, već moje profesionalno uverenje. Netačne su i, najblaže rečeno, apsolutno zlonamerne tvrdnje da “nisam spreman da dozvolim drugima da drugačije misle”, da “negiram slobodu izražavanja”, a posebno “da neko mora politički da misli kao Zlatko ili da se slaže Zlatkom da bi bio etičan i profesionalan novinar”.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Bojan Cvejić